

Till inhemska försäkringsbolag
och representationer för utländska försäkringsbolag som är verksamma i Finland

Giltighetstid:

Tillsvidare

Bifogas:

Samlingen av anvisningar och föreskrifter för inhemska försäkringsbolag, försäkringsföreningar, representationer för utländska försäkringsbolag som är verksamma i Finland (Dnr 17/002/2001) jämte däri senare gjorda ändringar

**ANVISNINGAR FÖR FÖRHINDRANDE AV PENNINGTVÄTT OCH FINANSIERING AV
TERRORISM**

Försäkringsinspektionen har idag beslutat utfärda medföljande anvisningar för att bifogas till punkt 4.2.11. i samlingen av anvisningar och föreskrifter.

Överdirektör

Hely Salomaa

Överinspektör

Hannu Mäkelä

4.2.11. Allmänt

Med penningtvätt avses verksamhet, genom vilken man försöker maskera eller dölja ursprunget hos sådan egendom eller sådana tillgångar som åtkommit genom brott. Tillgångarna och egendomen kan ha förvärvats genom vilket brott som helst. Penningtvätt kan till exempel gälla tillgångar som förvärvats genom ekonomiska brott. Inom försäkringsbranschen försöker brottslingar maskera tillgångarnas ursprung genom att placera dem i en livförsäkring, eller inom skadeförsäkringsverksamheten genom att ansöka om försäkringsskydd för egendom som förvärvats med olagliga medel.

Med finansiering av terrorism avses att man ger eller samlar medel på olika sätt direkt eller indirekt för utförande av terrordåd. Terrorism kan också finansieras med lagligt anskaffade medel.

I bestämmelserna om penningtvätt och finansiering av terrorism har de anmälningspliktiga organisationerna och näringsidkarna förpliktats att identifiera kunden, att utreda bakgrunden till transaktioner som avviker från kundens normala handlande samt att anmäla om tvivelaktiga transaktioner till centralkriminalpolisens central för utredning av penningtvätt.

4.2.11.1. Gällande centrala bestämmelser

Lagen om förhindrande och utredning av penningtvätt (68/1998; LFUP) trädde i kraft år 1998. Lagen reviderades år 2003, då bestämmelser om förhindrande av finansiering av terrorism infördes i lagen. Lagen kompletteras av inrikesministeriets förordning (890/2003) från år 2003, vilken innehåller noggrannare bestämmelser om uppfyllandet av plikterna enligt lagen om penningtvätt, bland annat i fråga om de dokument som skall användas vid identifiering. Penningtvättsbrott regleras i 32 kapitlet 6–10 § i strafflagen och med finansiering av terrorism avses i 34 a kapitlet 5 § i strafflagen avsedd verksamhet.

Den finländska lagstiftningen grundar sig på EU-direktiven 91/308/EEG och 2001/97/EG om åtgärder för att förhindra att det finansiella systemet används för penningtvätt och finansiering av terrorism samt FATF:s (Financial Action Task Force on Money Laundering) rekommendationer.

Anvisningarna har sammanställts utifrån de centrala principerna och skyldigheterna i gällande lagstiftning och det tredje direktivet om förhindrande av penningtvätt. Därtill innehåller anvisningarna några exempelfall.

4.2.11.2. Anmälningsplikt

Anmälningspliktiga är försäkringsbolag, försäkringsförmedlare samt representationer för utländska försäkringsbolag som är verksamma i Finland. För försäkringsbolag och representation för utländskt försäkringsbolag används nedan bolag.

Anmälan om misstänkt penningtvätt eller finansiering av terrorism görs till centralkriminalpolisens central för utredning av penningtvätt, vilken ansvarar för förhindrande av penningtvätt och finansiering av terrorism i Finland. Anmälan är till sin natur inte en brottsanmälan, utan det är fråga om att bolaget upptäcker en affärstransaktion eller ett arrangemang som avviker från sedvanlig verksamhet inom branschen.

4.2.11.3. Skyldigheter (LFUP 6–12 §, inrikesministeriets förordning 890/2003)

4.2.11.3.1. Identifiering av kunden

Lagen förutsätter att kunden skall identifieras, och kundens identitet skall konstateras utifrån en tillförlitlig och oberoende handling som i huvudsak utfärdats av en myndighet. Identifieringen skall utföras innan affärsförbindelsen inleds eller affärstransaktionen utförs. Förmånstagarens identitet i försäkringsavtalet skall konstateras i samband med att förmånstagarens rätt realiserar.

Exempelvis följande faktorer i anslutning till identifiering av kunden kan indikera tvivelaktig verksamhet och förutsätta tilläggsutredning:

- kunden har gett bristfälliga uppgifter eller de uppgifter som begärts för identifiering av kunden dröjer
- försäkringsansökan kommer från en ort som ligger onormalt långt borta, fastän det skulle vara naturligare att ansöka om en försäkring på boningsorten
- kunden vill inte uppge de sedvanliga uppgifterna i försäkringsansökan utan ger mycket litet eller påhittade uppgifter som är svåra att bevisa
- kunden fungerar sannolikt som mellanhand.

4.2.11.3.2. Kundkännedom

Utöver identifiering skall bolaget känna till sin kunds affärsverksamhet, dess typ och omfattning, kundens ekonomiska ställning samt grunderna för uppgörandet av ett försäkringsavtal. På så sätt kan bolaget bedöma vilka försäkringstjänster kunden kan behöva och huruvida verksamheten avviker från det normala. Bolaget skall fortlöpande följa upp kundens verksamhet.

Exempelvis följande faktorer i anslutning kundkännedomen kan indikera tvivelaktig verksamhet och förutsätta tilläggsutredning:

- kunden ansöker om en försäkring som verkar överstiga hans betalningsförmåga
- försäkringsansökan gäller verksamhet som inte hör till kundens sedvanliga affärsverksamhet
- kunden betalar undantagsvis försäkringspremien i förskott
- kunden tecknar en stor försäkring och/eller säger upp den efter en kort giltighetstid
- förmånstagarna verkar inte ha ett logiskt förhållande till kunden.

4.2.11.3.3. Omsorgsfull verksamhet

Bolaget skall följa upp kundens verksamhet omsorgsfullt och betrakta kundkännedomen som en del av den egna riskhanteringsprocessen. Om någonting avvikande eller tvivelaktigt observeras i kundens verksamhet, skall bolaget avgöra om det finns orsak att göra en anmälan om penningtvätt till centralen för utredning av penningtvätt. Innan anmälan görs skall bolaget med tillbuds stående medel utreda syftet med och grunderna för den verksamhet som anmälan gäller och huruvida kundens verksamhet avviker från det sedvanliga.

Kundens verksamhet kan avvika från det normala när det gäller till exempel dess struktur eller omfattning, då arrangemanget inte verkar ha något uppenbart ekonomiskt syfte eller då verksamheten inte överensstämmer med kundens ekonomiska situation eller affärstransaktioner.

Om kundens verksamhet även efter att omsorgsplikten uppfyllts är tvivelaktig, skall detta utan dröjsmål anmälas till centralen för utredning av penningtvätt. Bolaget behöver inte bedöma vilket brott det eventuellt är fråga om eller om tröskeln för förundersökning överskrids.

Exempelvis följande faktorer kan indikera tvivelaktig verksamhet och förutsätta tilläggsutredning:

- en kund som har betalningsstörningar eller är medellös försäkrar ett värdefullt objekt
- kunden har försatts i näringsförbud eller myndigheterna har gjort förfrågningar om kunden
- kunden är ett företag som är registrerat i ett känt skatteparadis
- företagaren försäkrar via sitt företag (bulvanverksamhet)
- kunden är speciellt intresserad av uppsägning i förtid när avtalet ingås
- ändring av avtalade förmånstagare, då de nya förmånstagarna inte verkar ha något logiskt förhållande till kunden
- brådskas eller ovilja att samarbeta vid skadeutredningen
- försäkringsobjektet försvinner eller stjäls utomlands eller annat suspekt skadefall
- kunden gör en affärstransaktion som leder till att hans förmögenhet ökar på ett tvivelaktigt sätt.

4.2.11.3.4. Förvarande av kunduppgifter

Uppgifter som gäller identifiering och kundkännedom skall dokumenteras och handlingarna skall förvaras för att man senare skall kunna utreda hur identifieringen och kundkännedomen skötts samt vem som har utfört identifieringsåtgärderna.

Identifieringsdokumenten skall arkiveras i minst fem år efter att affärstransaktionen slutförts eller kundrelationen har upphört. Utredningar om tvivelaktiga fall skall också förvaras i fem år.

4.2.11.3.5. Interna anvisningar, utbildning och information

Bolaget skall utarbeta klara handlingsanvisningar för identifiering av kunden, kundkännedom, omsorgs- och anmälningsplikt samt iakttagandet av arkiveringsplikten samt andra ärenden i anslutning till förhindrande av penningtvätt och finansiering av terrorism. Bolaget skall informera om anvisningarna och hålla dem uppdaterade. Personalen skall utbildas regelbundet och bolaget skall över sin personal upprätthålla en förteckning, av vilken utbildningens omfattning och de utbildade personerna framgår. Utbildningen och anvisningarna skall också omfatta bolagets ombud.

Bolagets ledning är ansvarig för att verksamheten för att förhindra penningtvätt och finansiering av terrorism är ändamålsenligt organiserad och ledningen skall utse en ansvarsperson för denna verksamhet. Ansvarspersonen meddelas om suspekta och ovanliga åtgärder. Han skall ha behörighet att lämna anmälan och vara i kontakt med centralen för utredning av penningtvätt.

4.2.11.4. Sanktioner (LFUP 15, 16, 16 a, 16 b §)

Bolaget eller en person i bolagets tjänst kan dömas till straff för brott mot identifieringsplikten, om identifieringsplikten inte uppfylls eller identifieringsuppgifterna inte förvaras på föreskrivet sätt.

Bolaget eller en person i bolagets tjänst kan dömas till anmälningsförseelse som gäller penningtvätt, om den anmälningspliktige uppsåtligt eller av oaktsamhet underlåtit att göra en anmälan om penningtvätt, röjer en anmälan eller åsidosätter sin omsorgsplikt eller arkiveringsplikt.

Bolaget eller en person i bolagets tjänst har inget skadeståndsansvar för ekonomisk skada som en kund har förorsakats när en affärstransaktion har utretts, anmälan har gjorts om en tvivelaktig affärstransaktion, en affärstransaktion har avbrutits eller någon har vägrat utföra transaktionen, förutsatt att skälig varsamhet har iakttagits vid vidtagandet av de åtgärder som föreskrivs i lag.

4.2.11.5. Ytterligare information

Vid sidan av lagstiftningen fås information för handledning och utbildning av personalen också från:

- Rahanpesun torjunnan parhaat käytänteet (Bästa praxis för förhindrande av penningtvätt) som utarbetats av centralen för utredning av penningtvätt (www.rahanpesu.fi)
- Finansinspektionens standarder 2.4 Kundidentifiering och kundkännedom, förebyggande av penningtvätt och terroristfinansiering samt standarden 4.4b om principerna för hantering av operativa risker (www.rahoitustarkastus.fi) (www.rahoitustarkastus.fi)
- IAIS:s (International Association of Insurance Supervisors) Guidance Paper on Anti-Money Laundering and Combating the Financing of Terrorism (www.iaisweb.org)
- Exempel på penningtvätt och tvivelaktiga affärstransaktioner i anslutning till försäkringsbranschen (www.vakuutusvalvonta.fi)
- Anmälningssblankett för anmälan om penningtvätt (www.rahanpesu.fi).